
Deel 1

Waar komen opgaven vandaan?

<u>Internationaal Recht (tussen staten)</u>

Afgesloten internationale Verdragen:

- 1971: Ramsar Conventie: watervogels en leefgebied
- 1979: Verdrag Bonn, grensoverschrijdende trekkende diersoorten (overeenkomsten bijvoorbeeld bescherming van zeehonden in de waddenzee)
- 1982: Verdrag Bern: bescherming wilde dieren en planten en natuurlijk leefmilieu in Europa (bescherming leefgebied dassen, wolven)

Afspraken uit k*limaat en biodiversiteitconventies:*

- 2015 Conference of Parties (COP) Parijs

  opwarming aarde met 1,5 graad Celcius beperken
- 2022 Conference of Parties (COP) Montreal 30x30

  30 % van land, kust en zeeoppervlak beschermen

Waar komen opgaven vandaan?

<u>Europese recht ligt vast in:</u>

-Verdragen

-Richtlijnen

-Verordeningen

-Beschikkingen

- Richtlijn 2009/147/EG, Richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (1979)
- Richtlijn 92/43/EG, Richtlijn inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora- en fauna (1992) 5-10-2020
- **Vogel en habitatrichtlijn is vertaald in de natuurbeschermingswet 2017 (voorheen flora en faunawet) en zal overgaan naar de omgevingswet**

<u>Europese richtlijnen</u>

- Verplichting tot implementatie (binnen termijn) anders rechtstreekse werking verplichtingen Europese Commissie ziet toe
- Hof van Justitie EG doet bindende uitspraken over de toepassing en uitleg van het Europese recht.

Geen vrijblijvendheid, maar binding!

Waar komen de opgaven vandaan?

- **Klimaat** (Green deal Europa) Klimaatakkoord 2019
  - O.a. Farm to Fork Strategy (voedselsysteem eerlijk, gezond en milieuvriendelijk maken)
- Kader Richtlijn **Water** (waterrichtlijn Europa) 2000
  - verordening en derhalve bindend opgave gereed in 2027
- **Natuur**pact 2013 Natuurnetwerk Nederland (afronding 2027)
  - In Drenthe programma natuurlijk platteland
    - Voorbeelden zijn o.a. Oude Willem, boven en midden loop Vledder Aa, Havelterberg, Ootmaanlanden - Koningsschut, Leggelderveld

De natuurbeschermingswet gaat straks over in de omgevingswet zonder inhoudelijke wijzigingen

Europese natuurherstelverordening

Ondanks inspanningen van de EU en de internationale gemeenschap blijven het verlies aan biodiversiteit en de achteruitgang van ecosystemen in een alarmerend tempo doorgaan, met schadelijke gevolgen voor de mens, de economie en het klimaat.

Gezonde ecosystemen zorgen voor voedsel en bieden voedselzekerheid, schoon water, koolstofputten en bescherming tegen natuurrampen als gevolg van de klimaatverandering. Zij vormen de basis voor de veerkracht van Europa en zijn derhalve van essentieel belang voor ons voortbestaan, ons welzijn, onze voorspoed en onze veiligheid op lange termijn.

Natuur wordt verder beschermd ook buiten natura 2000 en de natuurnetwerken. Dit heeft gevolgen voor andere ontwikkelingen (waaronder wonen, bedrijvigheid/werken, recreëren)

NOVI en NOVEX

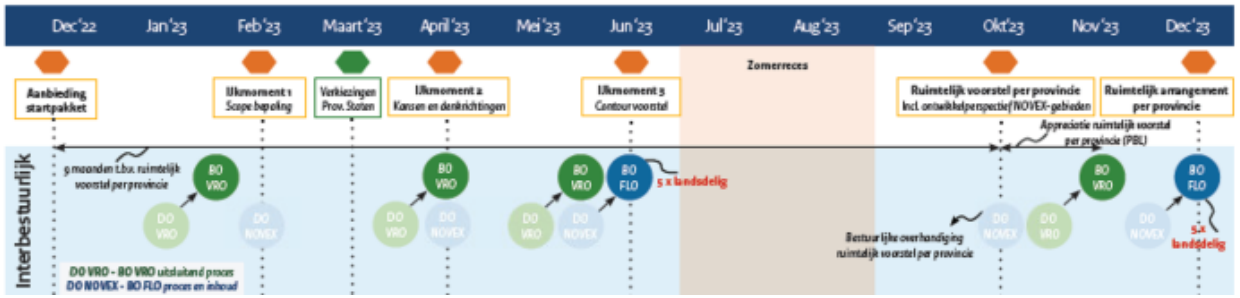

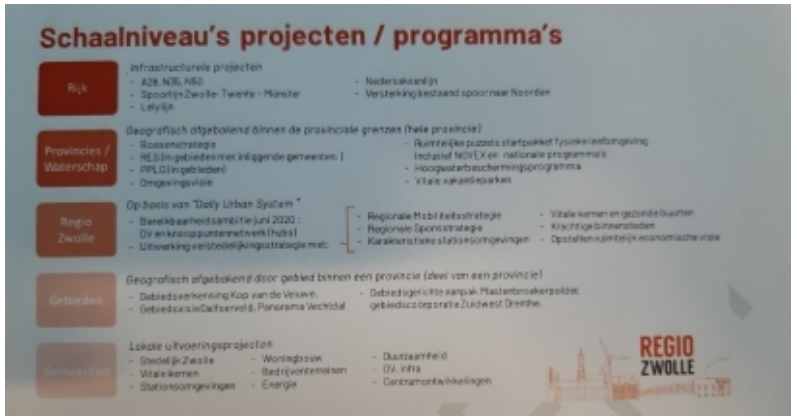

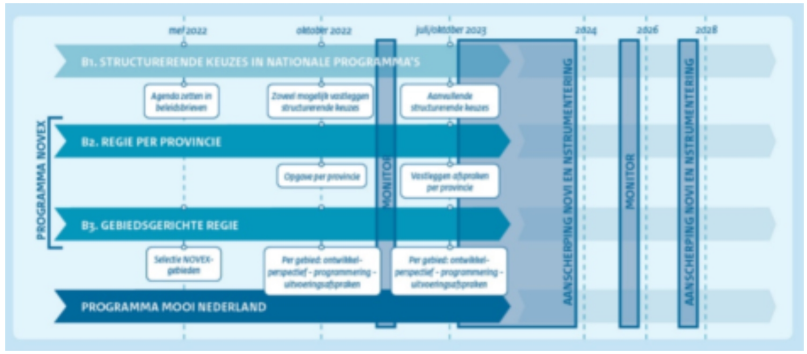
Verstedelijkingsstrategie voor Regio Zwolle vastgesteld

NOVEX DRENTHE

Verstedelijkingsopgave regio Zwolle

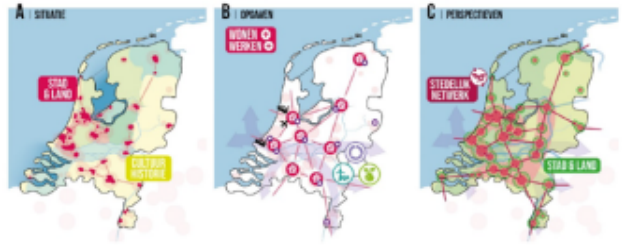
Rijksprogramma's

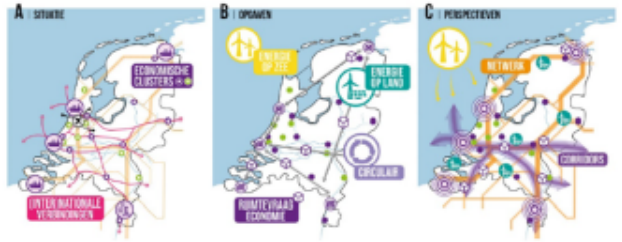
28 brieven en er komen er meer..

Uitgangspunt is dat water en bodem sturend zijn:

- Er zijn drie perspectieven:

- landbouw en natuur
- ordenende netwerken voor energie en (circulaire) economie
- leefbare steden en regio’s

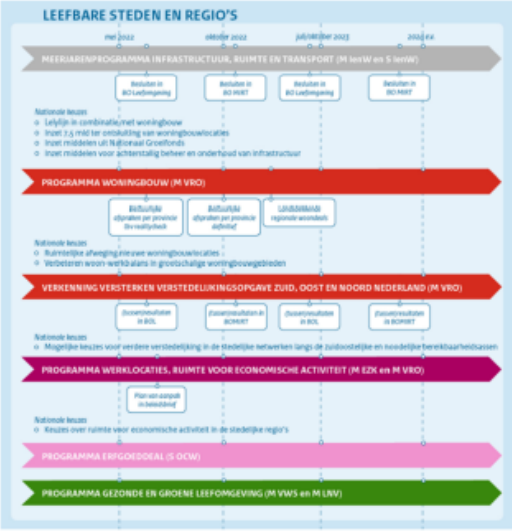

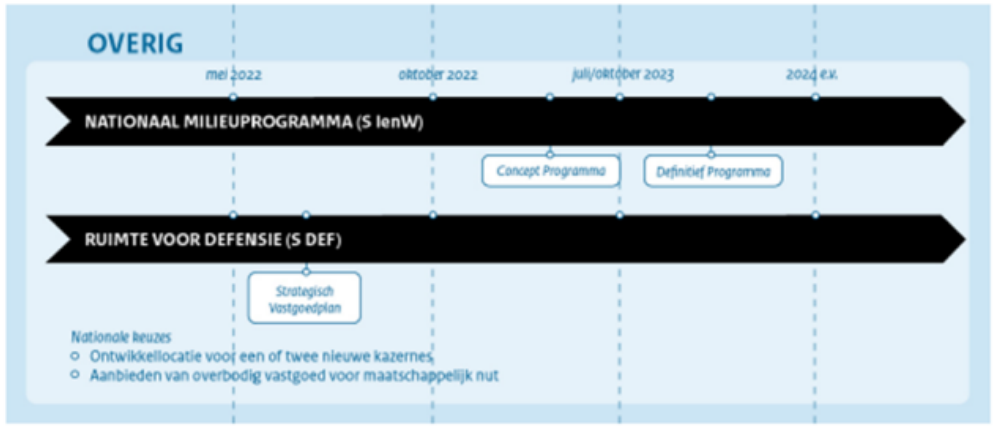

PERSPECTIEF VOOR LANDBOUW EN NATUUR
mei 2022
oktober 2022
juli/oktober 2023
2024 e.v.
NATIONAAL PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED (M NenS, M VRO en en M IenW)
Structurerende keuzes
Nationale keuzes
Beschermen goed geschikte landbouwgronden
Perspectief voor de landbouw in diverse gebieden
Transitie in overgangsgebieden
Terugdringen bodemdaling in veenweide gebieden
PROGRAMMA NATUUR / AGENDA NATUURINCLUSIEF (M NenS)
Nationale keuzes
Invulling ambitie 10% groenblauwe doorademing

ORDENENDE NETWERKEN VOOR ENERGIE EN ECONOMIE

LEEFBARE STEDEN EN REGIO'S
MEERJARENPROGRAMMA INFRASTRUCTUUR, RUIMTE EN TRANSPORT (M IenW en S IenW)
PROGRAMMA WONINGBOUW (M VRO)
VERKENNING VERSTERKEN VERSTEDELIJKINGSOPGAVE ZUID, OOST EN NOORD NEDERLAND (M VRO)
PROGRAMMA WERKLOCATIES, RUIMTE VOOR ECONOMISCHE ACTIVITEIT (M EZK en M VRO)
PROGRAMMA ERFGOEDDEAL (S OCW)
PROGRAMMA GEZONDE EN GROENE LEEFOMGEVING (M VWS en M LNV)

OVERIG
mei 2022
oktober 2022
juli/oktober 2023
2024 e.v.
NATIONAAL MILIEUPROGRAMMA (S IenW)
Concept Programma
Definitief Programma
RUIMTE VOOR DEFENSIE (S DEF)
Strategisch Vastgoedplan
Nationale keuzes
Ontwikkellocatie voor een of twee nieuwe kazernes
Aanbieden van overbodig vastgoed voor maatschappelijk nut

Nationaal programma landelijk gebied

Bestaat o.a. uit:

1. Stikstofreductie vooral gericht op agrarische bedrijven

- via voer- en managementmaatregelen
- maatregelen in de sfeer van extensivering en vrijwillige aankoop

verder

- Opgave onderdeel van gebiedsgerichte maatregelen voor andere thema's (water, natuur, klimaat)
- generieke maatregelen (waaronder ook andere sectoren)

2. Water (kwaliteit, peilen, berging en retentie)

3. VHR doelbereik omhoog met 30 procent in 2030 extra natuurvriendelijk ingericht areaal

nodig en mogelijk ook extra natuurareaal incl. hydrologische maatregelen

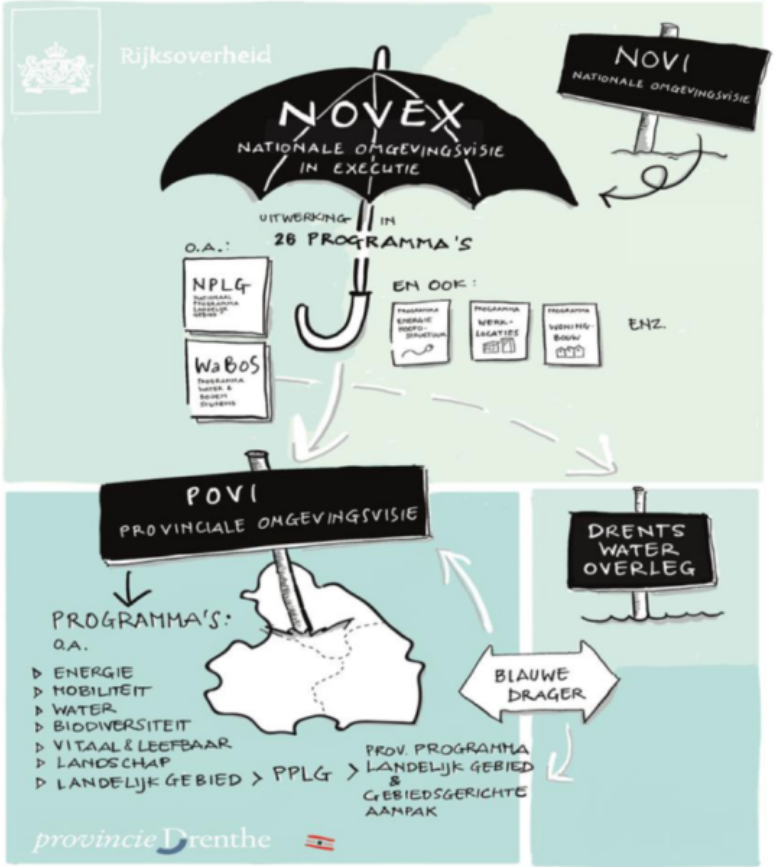
4. Klimaat reductiedoelen voor CO2-equivalenten (met name methaan) loopt mee in stikstofopgave

maar stuurt wel in effect op de veestapel.

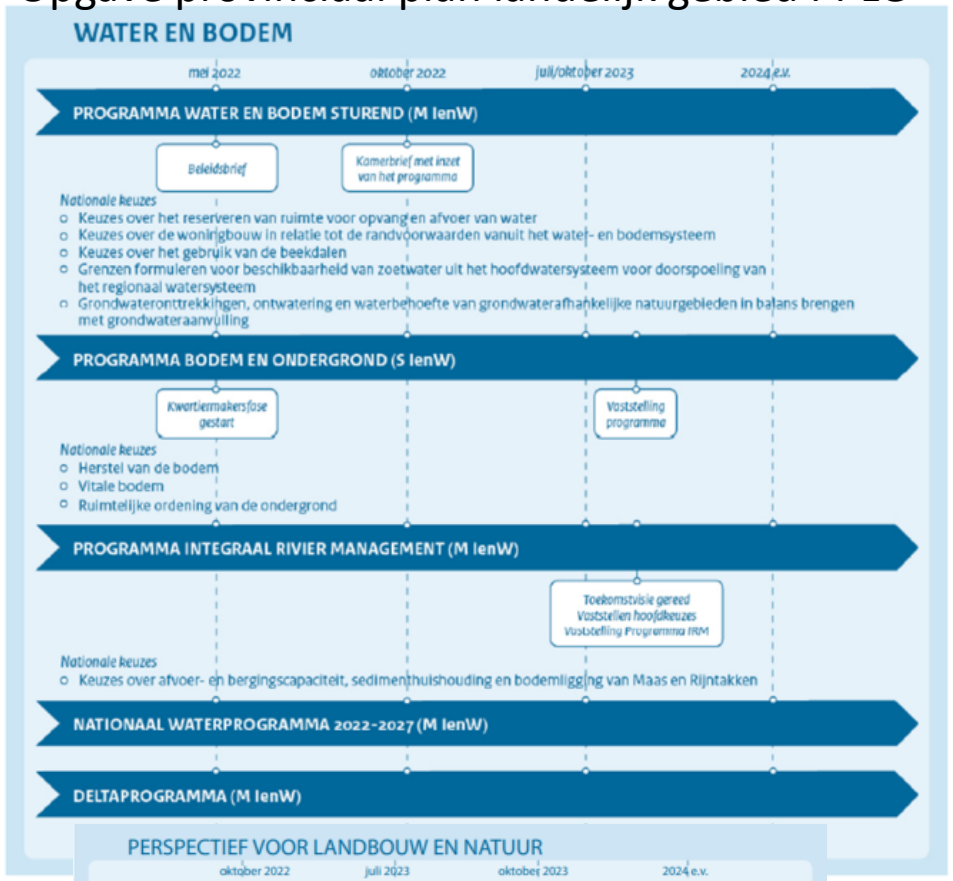
5. Behoud nog resterende veen in de bodem (bodemdaling tegen gaan door peilopzet).

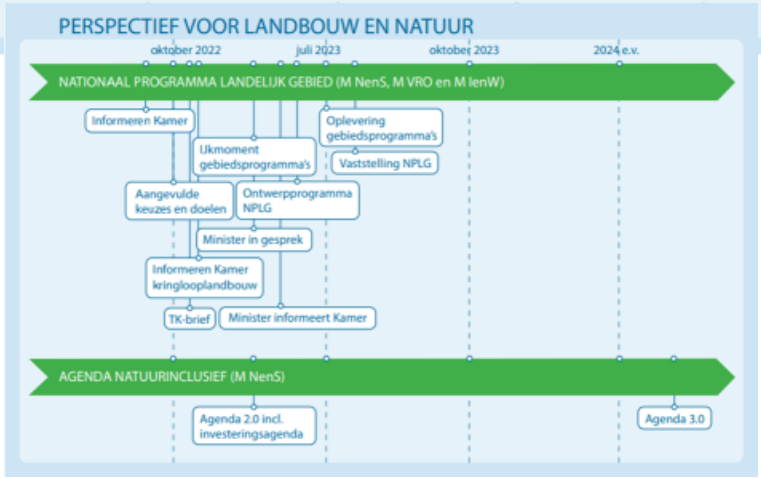
Bossenstrategie, Natuuropgave, KRW opgaven, uitvoering Nationale Parken, landbouwakkoord e.a. die er al liggen of komen maken deel uit of gaan deel uitmaken van de uitwerking.

Er volgen nog meer brieven (o.a. klimaat en uitwerking piekbelasters) die duidelijkheid moeten gaan geven!

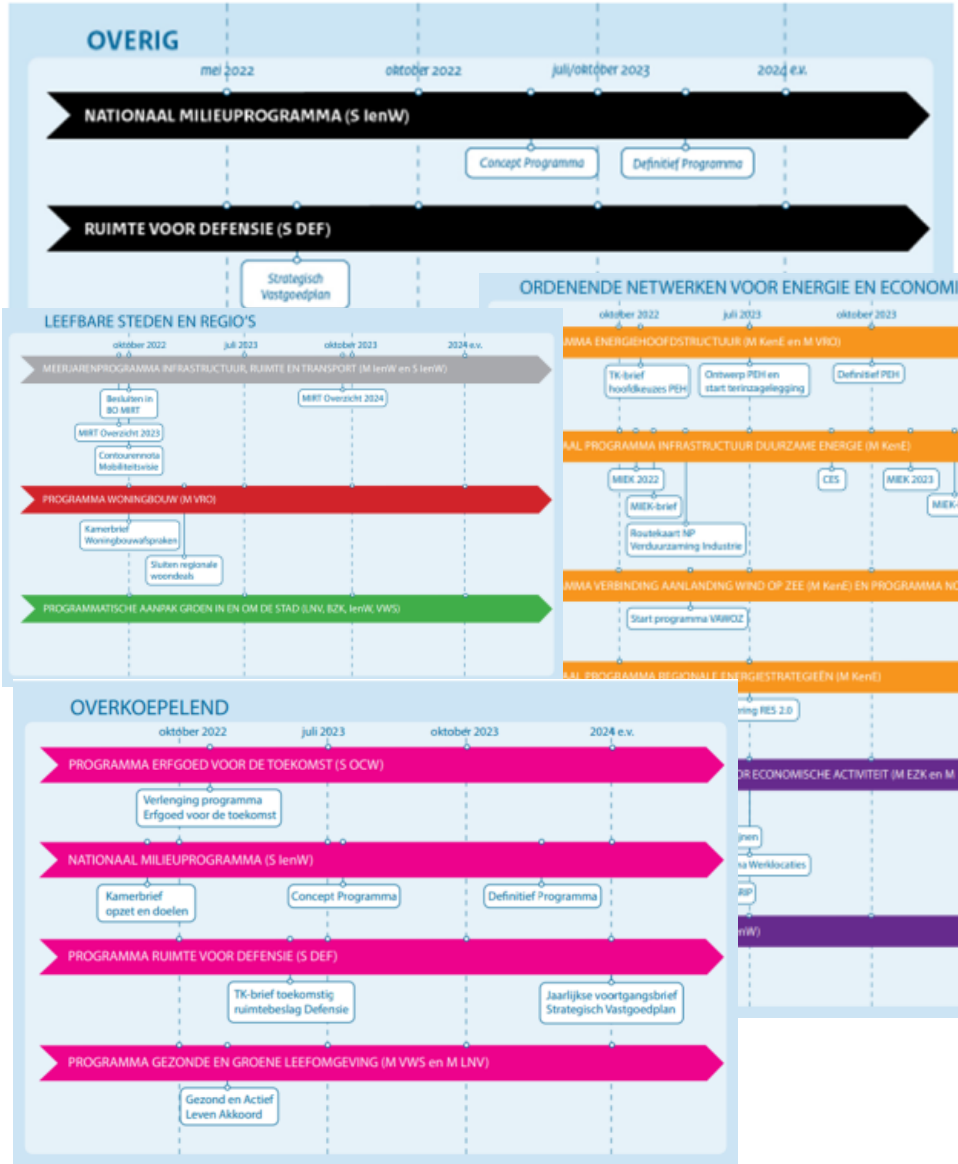

Opgave provinciaal plan landelijk gebied PPLG

Andere opgaven

Van nationaal naar provinciaal programma landelijk gebied

Uitvoering van deze opgave uit het NPLG vindt in Drents verband plaats (opstellen PPLG)

Doel Nationaal programma Landelijk Gebied:

- Toekomstbestendig Landelijk Gebied: voldoen aan EU-verplichtingen op gebied van water, natuur, stikstof en klimaat

  Urgentie:

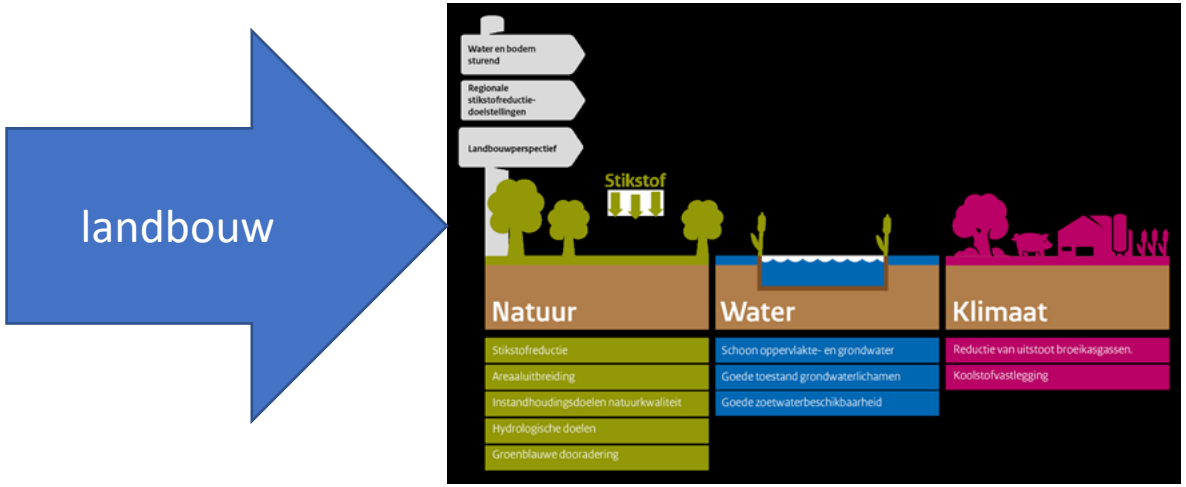
  - Kaderrichtlijn Water (KRW)
  - Vogel-en Habitatrichtlijn (VHR-soorten)
  - Klimaatafspraken

Realiseren van NPLG doelen valt of staat bij:

- Bieden toekomstbestendig perspectief voor landbouw
- Behouden versterken sociaal-economische kwaliteit

Wat gaat provincie doen?

- Wat is het sociaal-economisch perspectief en welke maatregelen nodig
- Samen met de agrarische sector vormgeven toekomstige invulling van perspectief voor de landbouw

Deel 2

Te realiseren opgave vanuit het NPLG

Hacketons waren bedoeld om de opgaven voor Drenthe, oplossingen en hiaten in beeld brengen:

- **Natuur:**
- Restant areaal NNN (2027) in uitvoering of al uitgevoerd
- Bomen en Bossenstrategie (nieuw bos)
- Nieuw: 2.450 ton reductie ammoniak (stikstofopgave)
- Nieuw: Hydrologische condities N2000 op orde (2027)
- Nieuw: VHR gunstige staat van instandhouding (vogel en habitatrichtlijn)
- **Water:**
- Maatregelen KRW: bestaand (inclusief uitwerking nitraatrichtlijn)
- Mogelijk verhogen waterpeilen/of mogelijk extra wateropgave rondom beekdalen
- **Klimaat:**
- Nieuw: Emissiereductieopgaven broeikasgassen veenweiden voor 6 provincies
- Nieuw: Aanvullende opgave CO2 equivalenten landbouw

- Nieuw: 10 % groen-blauwe dooradering (2035)

Natuur en Water

(onder invloed van klimaatverandering)

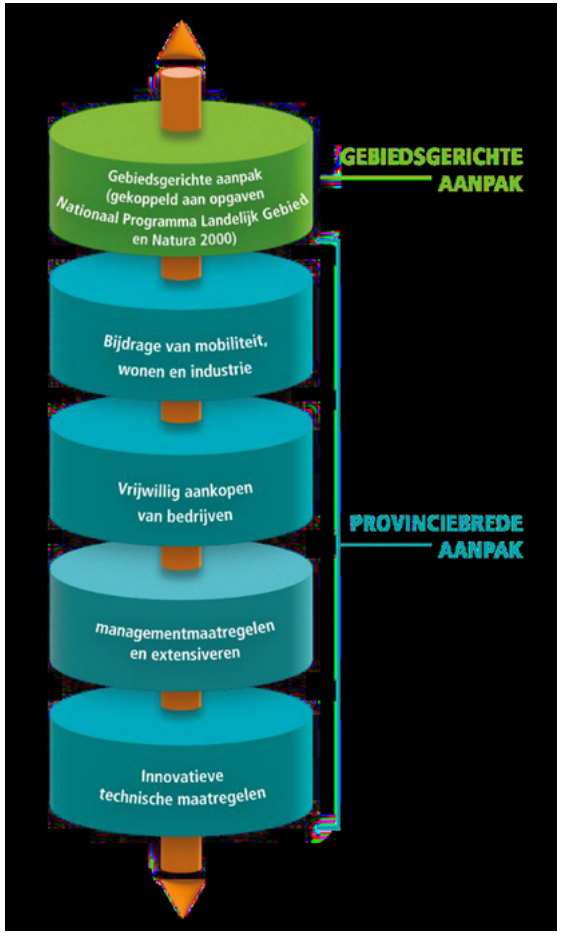
- Doelen vogel en habitatrichtlijnen staan centraal
- Problemen met vermesting, verzuring en verdroging
- Versnippering, die migratie en her-kolonisatie van soorten bemoeilijkt

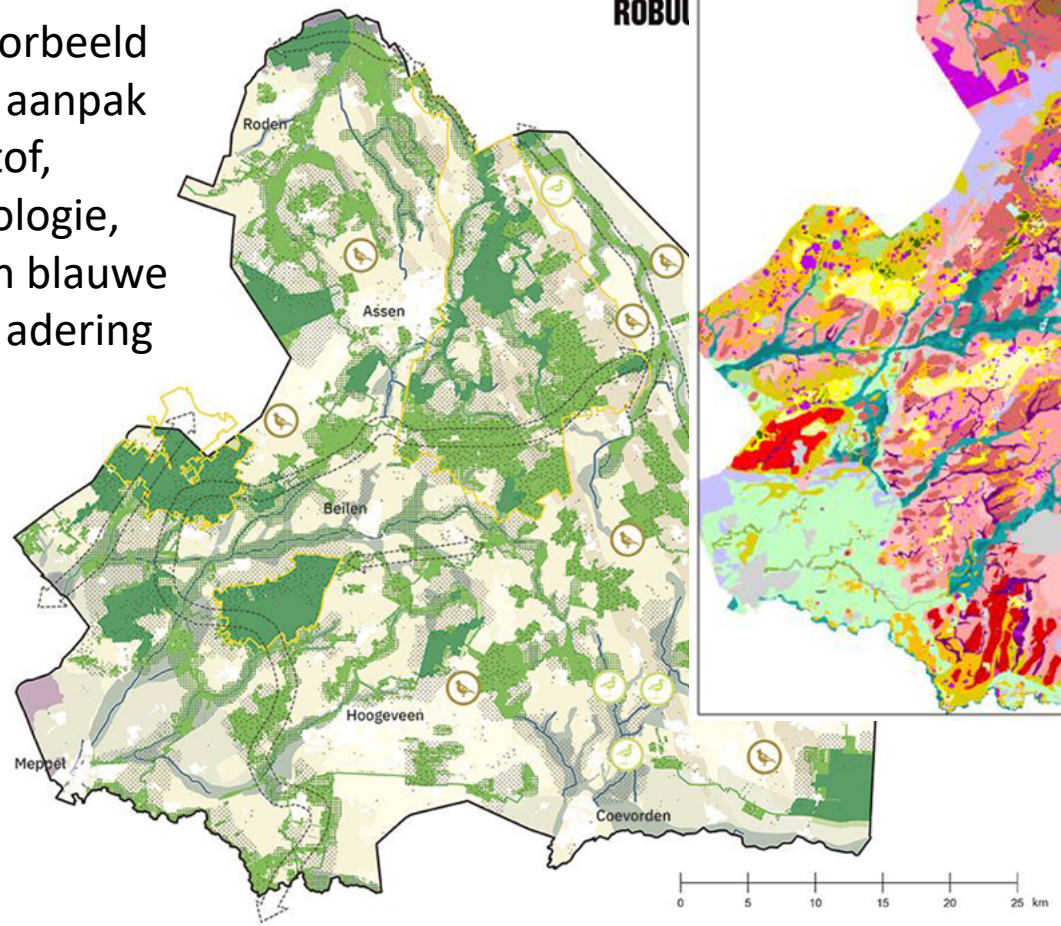
Natuur	Water	Klimaat (broeikasgassen)
30% natuurherstel Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) (2030) Richtinggevende landelijke areaal- en kwaliteitsopgave natuur tbv 30% VHR en de gunstige staat van instandhouding (gSvI)	Concentraties nutriënten (P en N) in grond- en oppervlaktewaterlichamen voldoen aan wettelijke normen (2027)	Emissiereductieopgaven broeikasgassen veenweiden voor 6 provincies (2030), als onderdeel van de nationale opgave Broeikasgassen landgebruik optellend tot 1 Mton CO_2 eq (2030)
Per provincie een (richtinggevende) ruimtelijke vertaling van benodigde stikstofreductie. Deze inzet is onderdeel van de totaal benodigde stikstofreductie die nodig is voor de landelijke doelen: • 2025: 50% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen N2000 onder de kritische depositiewaarde • 2030: 74% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen N2000 onder de kritische depositiewaarde	Concentraties gewasbeschermings-middelen in grond- en oppervlaktewaterlichamen voldoen aan wettelijke normen (2027)	Landelijke emissiereductieopgave broeikasgassen voor de veehouderij en akkerbouw (mestaanwending in de akkerbouw) van 5 Mton CO_2 eq (in 2030). Nog te verdelen per provincie, op basis van een nog nader te bepalen verdeelsleutel. Om te voldoen aan de Global Methane Pledge dient met het NPLG in de veehouderij en akkerbouw een methaanemissiereductie van minimaal 3,82 Mton CO_2 eq. te zijn gerealiseerd in 2030.
Areaal opgave per provincie voor nieuw bos (2030), optellend tot 37.400 ha	Grondwaterlichamen voldoen aan de norm voor een goede kwantitatieve toestand (2027)	Landelijke koolstofvastlegging in bomen/bos/natuur van 0,4 – 0,8 Mton CO_2 eq en in landbouwbodems van 0,5 Mton CO_2 eq (2030) (Bomen/bos/natuur gerealiseerd via bossenstrategie).
Resterende opgave areaal per provincie voor Natuur netwerk Nederland (NNN), optellend tot 40.571 ha (2027)	Beleid, inrichting en beheer aangepast aan het veranderende klimaat. Schade en ontwrichting door weersextremen zoveel mogelijk beperken (2050)	
Hydrologische condities N2000-gebieden op orde (2027)		
10% groenblauwe dooradering (2050), waarvan de helft van de opgave in 2030 gerealiseerd is		

Blauw bekend en vastgesteld
Oranje indicatief bekend gemaakt via de startnotitie NPLG
Geel Nationaal doel geactualiseerd of nieuw (indicatief) bekend gemaakt via Kamerbrief NPLG november 2022). De verdeling van deze opgaven naar provincies volgt begin 2023.

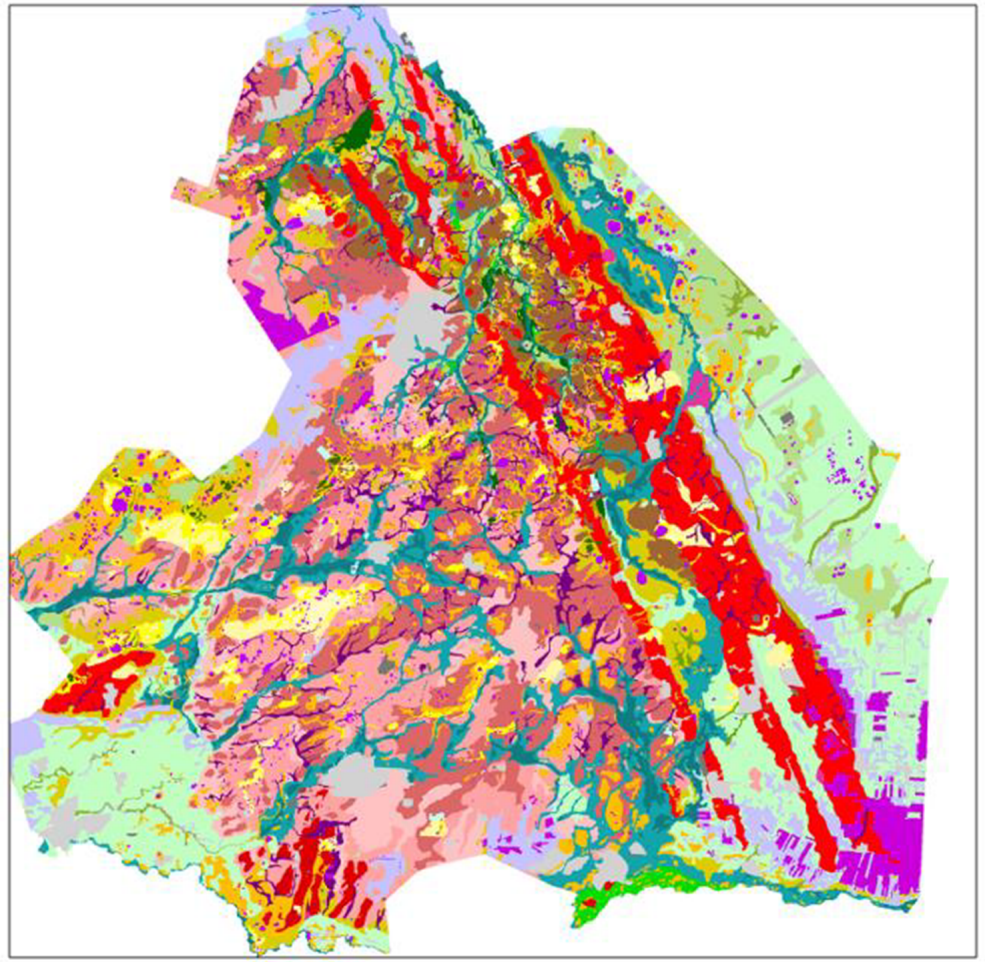
Natuurherstel

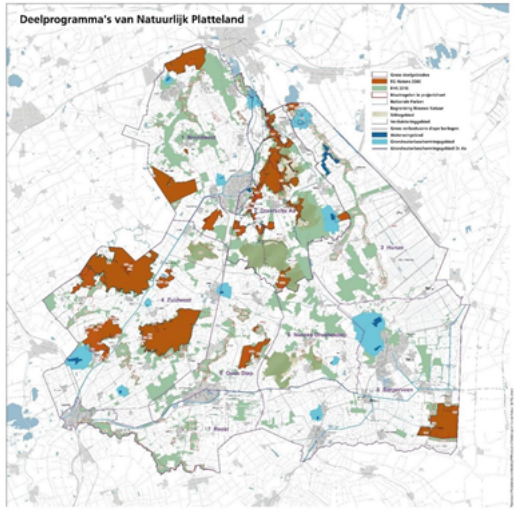
Bijvoorbeeld door aanpak stikstof, hydrologie, groen blauwe door adering etc.

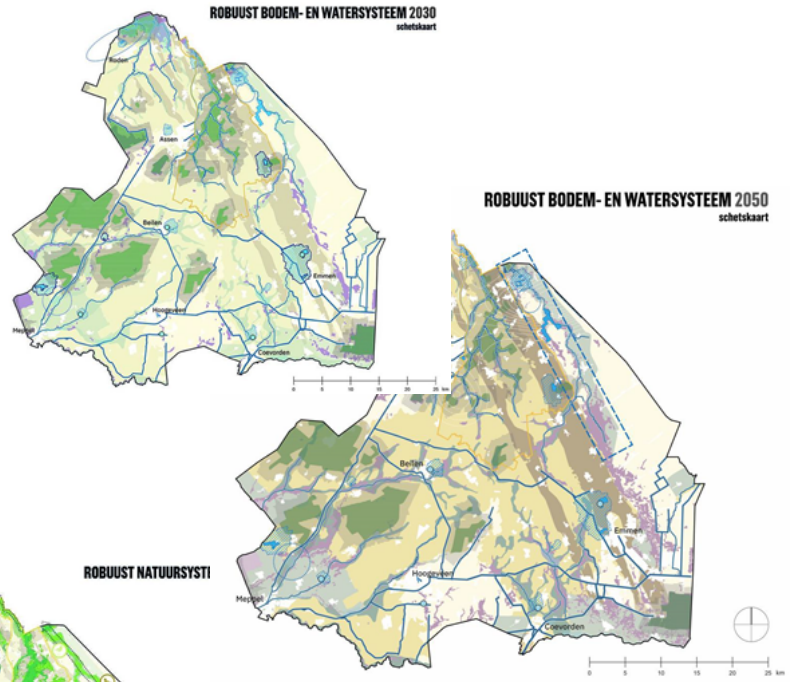

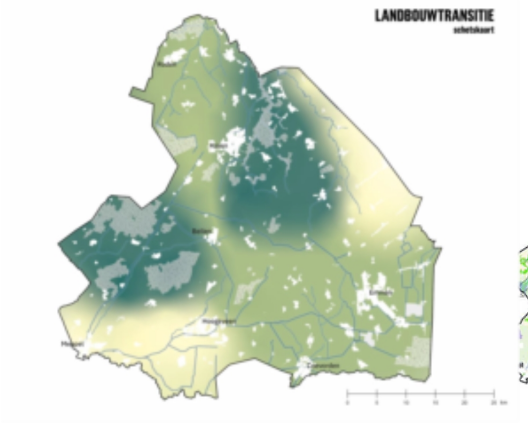
Water en bodem sturend

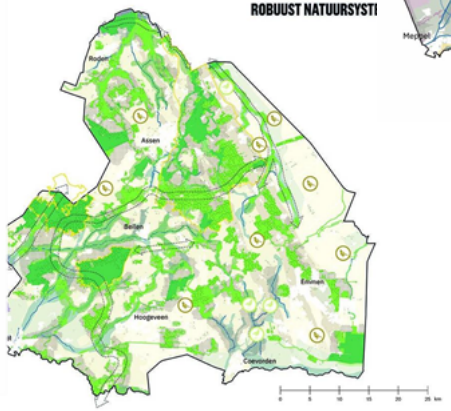

Opgave indicatief (water en bodem sturend)

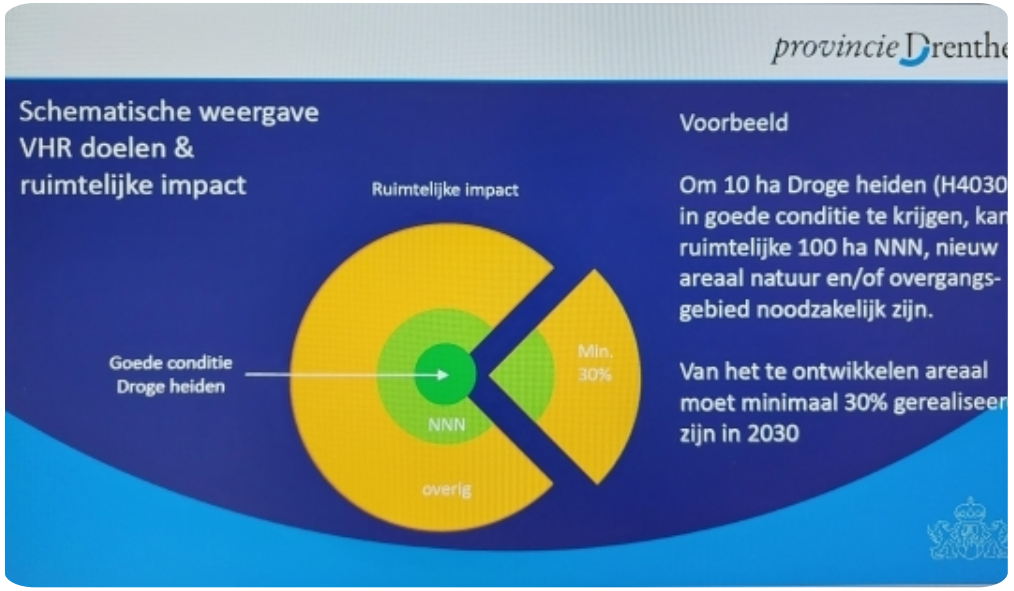
Niet afwentelen
• Door het vasthouden van water op het Drents plateau, ruimte voor het vasthouden van water in de beekdalen en opvang van water in de waterbergingsgebieden aan de rand van plateau (vasthouden bergen afvoeren)
• Door een (sterke) beperking van emissies naar het water en bodemsysteem (voorkomen beperken zuiveren)
• Door een duurzaam bodemgebruik waarbij er sprake is van een balans tussen wat de bodem aankan en de impact van maatschappelijke opgaven
• Door het voorkomen van veenoxidatie (bodemdaling)
• Door het accepteren wateroverlast in bepaalde situaties.

Versterken sponswerking Drents plateau: neerslagoverschot winter vasthouden in het grondwater
• Door het versterken van vochthoudend vermogen van de bodem
• Door het vasthouden grondwater door hogere grondwaterstanden
• Door vernatting van de beekdalen

Grondgebruik op basis van waterbeschikbaarheid
• Grondwater voor kwetsbare functies (natuur en veen) gaat voor grondwater voor drinkwater gaat voor grondwater voor gewassen (capillaire opstijging) gaat voor grondwater voor beregening
• Wateraanvoer voor buffering kwetsbare gebieden (zoals vastgelegd op basis van categorie 1 van de verdringingsreeks) en de zoetwatervoorziening landbouwgewassen voor zover dit technisch kan (met name de veenkoloniën)
• Accepteren beperkte waterbeschikbaarheid

Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal.

Natuurherstel Vogel-en Habitatrichtlijn

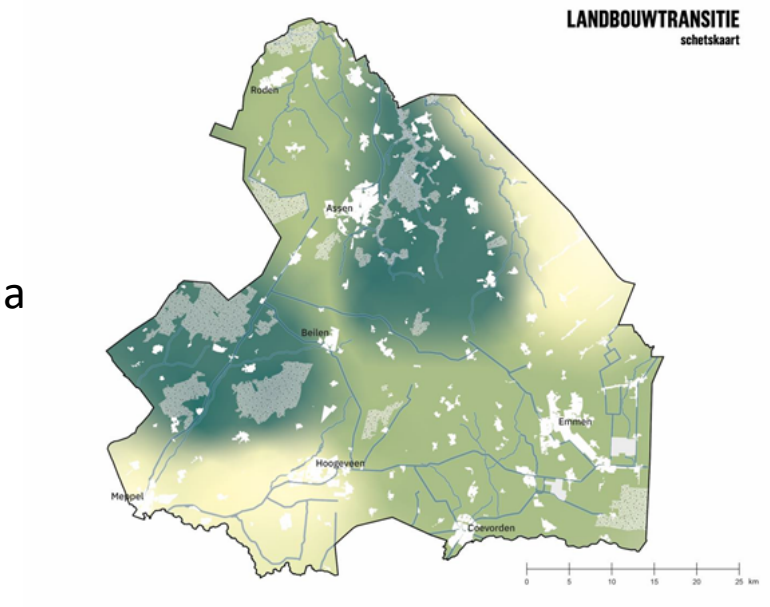
- Het NPLG richt zich op de wettelijke verplichtingen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR)> Doel op termijn het realiseren van een gunstige staat van instandhouding (gSvl) van alle beschermde soorten en beschermde habitattypen.

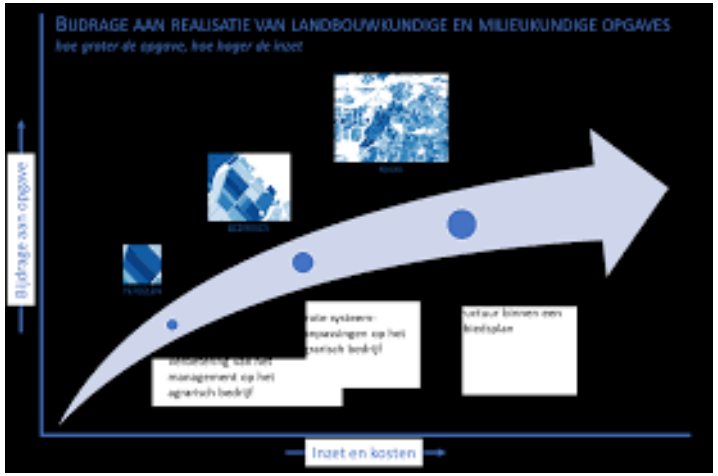
Het doel is vierledig:

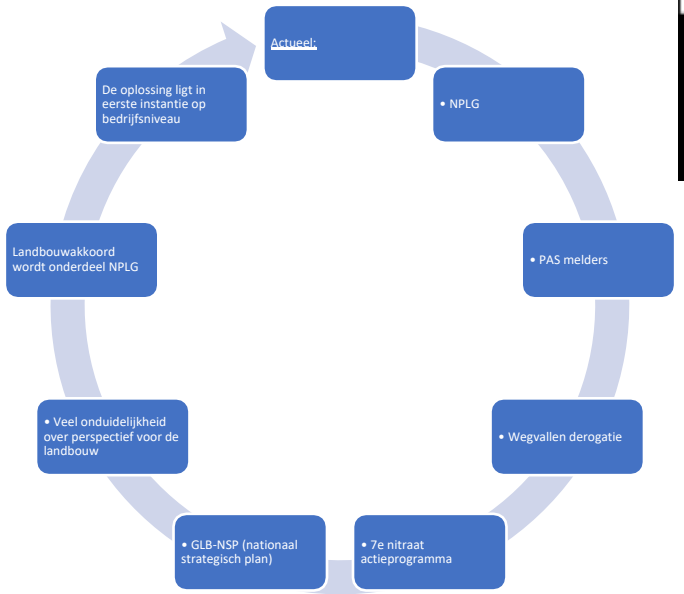
1. Uiterlijk in 2030 maatregelen treffen voor:
   - 30 % van het bestaande areaal in goede conditie te brengen en
   - 30 % van het te ontwikkelen areaal dat noodzakelijk is ter ondersteuning voor een gunstige staat van instandhouding
2. In 2030 moet 30 % van een in ongunstige staat van instandhouding verkerende VHR soorten en habitattypen een gunstige staat van instandhouding hebben bereikt.
3. Uiterlijk in 2030 negatieven trends van alle VHR soorten en habitattypen te stoppen
4. In 2050 moeten VHR doelen voor 90 % in gunstige staat van instandhouding verekeren

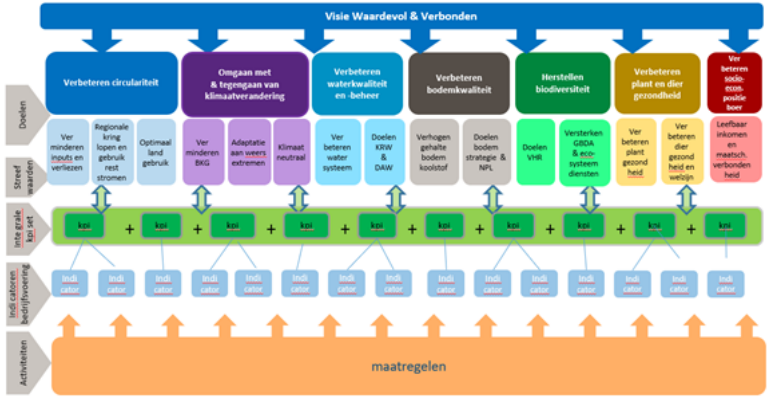
Landbouw

Landbouw is essentieel voor voedselproductie, economie en werkgelegenheid, leefbaarheid, sociale cohesie, landschap, biodiversiteit en cultureel erfgoed en de grootste speler in het landelijk gebied. De toekomstgerichte landbouw draagt bij aa de brede welvaart, dat wil zeggen aan economische, ecologische, sociale waarden voor de omgeving.

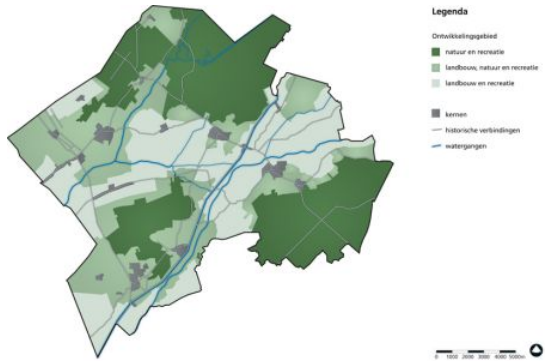

Overgangsgebieden

Overgangsgebieden

- Bij N2000 gebieden
- Overwegend landbouwgrond (= geen natuurgrond)
- Breedte kan verschillen

Voor overgangsgebieden geldt het principe comply or explain

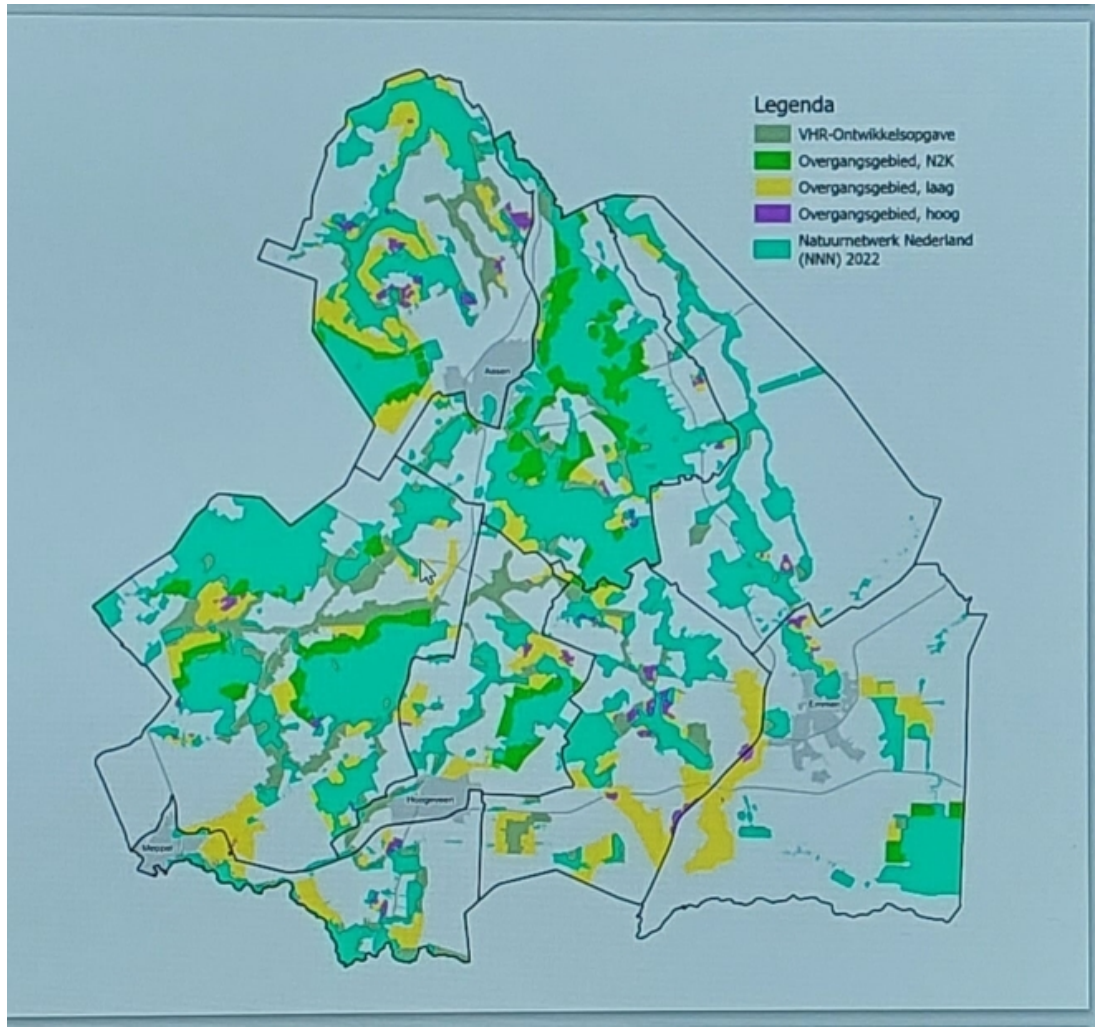
Overgangsgebieden zijn overwegend agrarische gebieden grenzend aan Natura 2000-gebieden. Deze gebieden leveren een bijdrage aan de gunstige staat van instandhouding voor behoud en herstel van de biodiversiteit in Natura 2000-gebieden. Systeemherstel is hiervoor noodzakelijk. Opgaven voor biodiversiteit, stikstof, klimaat, water en landbouw worden in de overgangsgebieden gelijktijdig aangepakt.

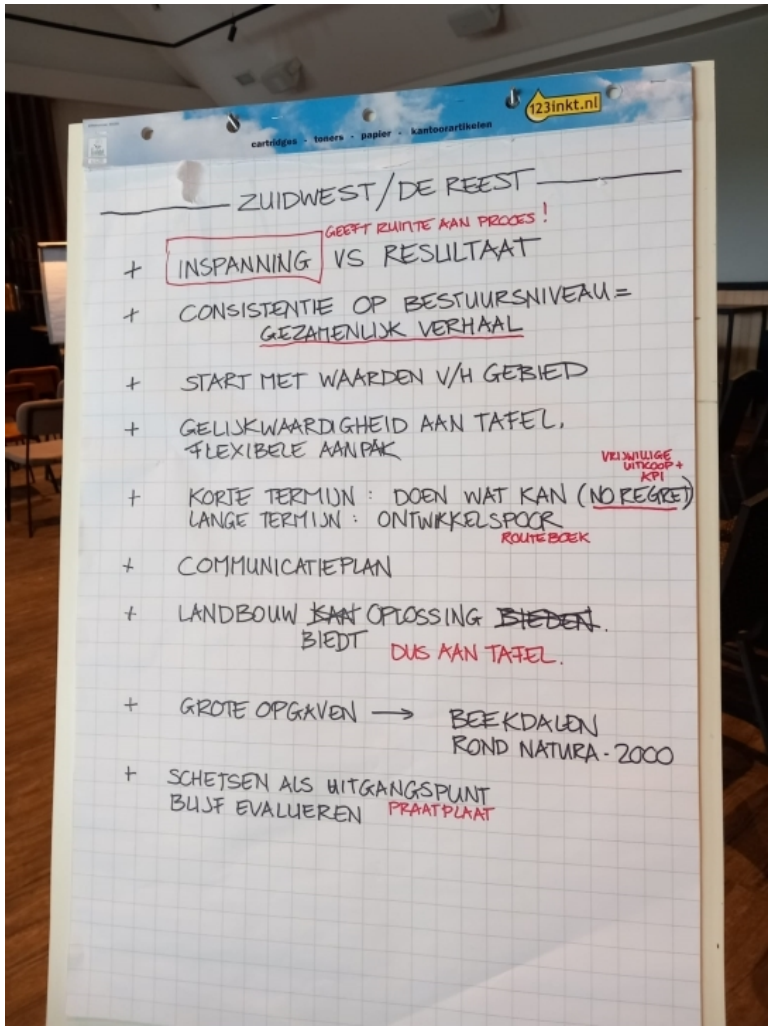
Landschapsgrond

- als mogelijk instrument (bij beekdalen en veenweide)

Afwaardering grond met beperkingen aan grondgebruik

Landschapsgrond moet gezien worden als een tussenvorm van landbouwgrond en natuurgrond.

Opgave PPLG voor Zuid West Drenthe is groot

Wat is er nodig voor de transitie?

- Gebiedsopgave concreet
- Monitoring op orde
- Financiering op orde
- integrale aanpak van de opgaven
- Het landbouwbedrijf dat als onderdeel gezien wordt van de markt en het wereldwijde voedselsysteem
- Maatwerk in oplossingsrichtingen per gebied bekeken
- Aansluiting bij diversiteit (regeneratief tot precisielandbouw) tussen sectoren en bedrijven
- Behoud sociaal economisch perspectief
- Behoud verdienmodel (zowel voor landbouw als recreatie en andere bedrijvigheid)